

PĒTERIS RUDZĪTIS

(1898–1968)

Pēteris Rudzītis dzimis 1898. gada 23. jūlijā Rēzeknes apriņķa Bērzgales pagastā zemnieka ģimenē. Tēvs Jānis miris 1929. gada septembrī. Pēc tam māte Dārte pārbrauca dzīvot uz Ludzas apriņķa Šķauni pie meitas Bronislavas Leitānes.

No 1906. līdz 1911. gadam Pēteris mācās Bērzgales tautskolā un bet pēc tās beigšanas iestājas Rēzeknes tirdzniecības skolā, kuru beidza 1916. gadā.

Kvalifikācijas celšanai tajā pat gadā pārbrauca uz Petrogradu pie sava brāļa Vikentija un iestājas komercskolā. 1917. gadā viņš mācības pabeidza un iestājās Tentelovskas ķīmijas fabrikā, kur kalpoja par mācekli līdz 1918. gadam.

1918. gadā P. Rudzītis no Ļeņingradas izbēga. Šī bēgšana notika tāpēc, ka viņš tika iesaukts Sarkanarmijā. Bēgšanā lielu palīdzību sniedza profesors Adolfs.

Pēc atgriešanās Rēzeknē P. Rudzītis iestājās Rēzeknes tirdzniecības nodaļā par kancelejas strādnieku, kur strādāja tikai līdz 1919. gadam. Kad Rēzekni okupēja vācieši, P. Rudzīti tūlīt arestēja un ieslodzīja Rēzeknes cietumā, kur nācās pavadīt 45 dienas.

Atgriezies pie vecākiem, viņš strādāja lauksaimniecībā. 1920. gadā iestājās Aglonas Garīgajā seminārā. Pēc semināra beigšanas arhibīskaps A. Springovičs 1926. gada 13. maijā svētīja Jēkaba katedrālē viņu kopā ar citiem 13 audzēkņiem iesvētīja par priesteri.

Pēc iesvētes vienu gadu – līdz 1927. gadam – bija vikārs Izvaltā, pēc tam kara un skolu kapelāns Daugavpilī. Sākot ar 1933. gadu, P. Rudzītis bija Rēzeknes skolu kapelāns un tipogrāfijas «Dorbs un Zineiba» vadītājs. Te viņš rediģēja laikrakstu «Latgolas Vārds» un žurnālu «Sauleite».

1935. gadā viņš izdeva neliela formāta grāmatiņas: «Goreigās dzīsmes», «Biža Svāta Komunija» un «Myusu dzeives olūts».

No 1936. gada P. Rudzītis bija Daugavpils Dievmātes baznīcas prāvests. Šajā laikā viņš uzsāka Kokneses baznīcas būvi. Baznīcu uzbūvēja Daugavpilī, tad visu iekrāva vagonos un pārveda uz Koknesi, kur uzstādīja. 1939. gadā dievnams bija uzcelts. Pēc prāvesta P. Rudziša paša stāstījuma, tas izmaksājis 12000 latu.

1940.–1946. gadā P. Rudzītis bija Krāslavas dekāns. Te 1941. gadā izdega svētā Donata kapela. Materiālus, kas plūda pa Daugavu no Vitebskas mežiem, viņš izvilka Krāslavā un atjaunoja kapelu pēc senā projekta. Tikai svētā Donata relikvijas novietoja zemāk, kā pats dekāns izteicās: «Sekojoš gudrā Dr. I. Ancāna padomam.»

No 1946. gada prāvests P. Rudzītis atradās izsūtījumā.

Pēc atgriešanās 1955. gadā viņš īsu laiku dzīvoja Kārsavā pie sava sirds drauga A. Omuļa. Tad tika nosūtīts par prāvestu Barkavā – no 1955. līdz 1956. gadam. Nākamie četri gadi bija lielu uzdevumu pārsātināti Viļakā. Te Otrā pasaules kara laikā bija saposīts dievnama jumts, un sevišķas briesmas draudēja vienam tornim. Tā kā dievnams nebija remontēts vairāk kā 10 gadus, tornim draudēja nogāšanās. Ar draudzes locekļu atbalstu dekāns P. Rudzītis saremontēja Viļakas baznīcu: apmainīja sapuvušās koka konstrukcijas torņiem, dievnamam, pārsedza jumtu abiem torņiem un daļai no baznīcas. Tāpat sagādāja jaunus solus, ģipsi veidotas krustaceļa bildes, izkrāsoja baznīcu utt.

Taču Viļakā dekāns P. Rudzītis saslima ar infarktu un ārstējās gan mājās, gan slimnīcā. No 1960. līdz 1963. gadam viņš bija vicedekāns Ilūkstē, allaž atrazdamies ārsta uzraudzībā. Ar veselību bija slikti. No 1963. gada P. Rudzītis bija Lauceses draudzes prāvests. Te viņš pielika daudz pūļu senā dievnama atjaunošanā.

1968. gada 25. novembrī pēc nocelebrētas Svētās Mises un *Liberā* ar *Salve Regina*, iegājis sakristejā, nomira. Priesteri apbedīja Lauceses kapos. Uz kapa ir augsts granīta piemineklis ar uzrakstu.

Pēteris Rudzītis bija svētceļojumā uz Romu, par ko stāstīja dažādus kuriozus. Milēja strādāt un katrā draudzē kaut ko cēla, būvēja.

Avots:

Svilāns, Jānis. Latvijas Romas katoļu priesteri / Jānis Svilāns, Alberts Budže. - Rēzekne : Latgales kultūras centra izdevniecība, 2008. – 1.sēj.- 233.- 234. lpp.